

DE ROOS & PEN

Deze rubriek bestrijkt de periode november 2011 tot april 2012. Taru Spronken besteedt aandacht aan de nieuwe hoogleraar Advocatuur in Amsterdam en geeft een update op de in de vorige rubriek besproken stand van zaken met betrekking tot de nummerherkenning en de af luisterperikelen in advocatensprekkamers in huizen van bewaring en gevangenis. Niels van der Laan besteedt aandacht aan (toekomstige) wetgeving die van invloed kan zijn op de strategie van de verdediging en de invoering van het ZSM-model waarin zaken op het politiebureau worden afgedaan. Advocaten zijn daar nauwelijks bij betrokken en het is de vraag of dat niet zou moeten. Gerard Spong sluit af met wrakingsperikelen.

Britta Böhler hoogleraar Advocatuur

Per 1 januari 2012 is Britta Böhler benoemd tot bijzonder hoogleraar Advocatuur aan Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam en is zij Floris Bannier opgevolgd die de door de NOvA ingestelde leerstoel sinds 2004 bekleedde. Böhler, die de eerste strafrechtadvocaat is die deze leerstoel bekleedt, is sinds 1995 partner van Böhler Advocaten welk kantoor zich nadrukkelijk beweegt op het raakvlak van politiek en recht. Zij heeft een brede juridische expertise op het gebied van advocatuur, rechtsfilosofie, mensenrechten en strafprocesrecht (publicaties De zwerftocht van een leider - Achter de schermen van de zaak Öcalan, 2000 en Crisis in de rechtsstaat, 2004 en het hoofdstuk Terrorismebestrijding in Prakke/Spronken, Handboek Verdediging 2009). De leerstoel is ingebed in het Expertisecentrum Advocatuur en Rechtspleging dat een zogenaamde togaminor en een Moot Court met gesimuleerde strafzaken herbergt. Böhler zal zich gaan richten op de ontwikkeling en betekenis van de togadragers en hun organisaties in de moderne rechtsstaat en de ontwikkeling van de rechtspleging in de Nederlandse en Europese sociaaleconomische context.

Invoeringsperikelen nummerherkenning

Tussen mei en augustus 2011 konden advocatenkantoren hun nummers opgeven in het systeem van nummerherkenning, waardoor zakelijke telefoonnummers die zijn opgegeven niet meer kunnen worden afgeluisterd door justitie. De nummers worden door de Orde

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

van Advocaten doorgegeven aan het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) dat ervoor zorgt dat taps direct worden geblokkeerd zodra met een advocaat wordt gebeld of de advocaat uitbelt en het telefoonnummer wordt herkend. Deze telefoonnummers zijn door de NOvA sinds september 2011 dagelijks doorgegeven aan het KLPD waar ze - elke dag geactualiseerd - in een groot filter worden geplaatst. Dit filter beschermt vertrouwelijke geheimhoudergesprekken tegen taps. Bij iedere tap worden de doorgegeven telefoonnummers gecheckt in het filter om te achterhalen of er een telefoonnummer van een advocaat bij betrokken is (en dus of het om een geheimhoudergesprek gaat). Zo ja, dan blokkeert de tap automatisch.

De zakelijke telefoonnummers die konden worden doorgegeven zijn: het mobiele nummer, het algemene kantoornummer (voor zover het kantoren betreft waar alleen advocaten werken), het faxnummer, het doorkiesnummer op kantoor, eventueel een thuisnummer dat alleen zakelijk wordt gebruikt en nummers van een aantal mensen met afgeleid verschoningsrecht. Het gevolg is dat vertrouwelijke gesprekken niet meer worden opgenomen. De NOvA heeft e.e.a. vastgelegd in de Verordening op de nummerherkenning van 1 april 2011, Stcrt. 2011, 6728 (ook toegankelijk via de website van de Orde www.advocatenorde.nl) en daarmee heeft Nederland een uniek systeem in de wereld voor de bescherming van geheimhoudersgesprekken.

De invoering werd vertraagd door de Diginotar-affaire waardoor de beveiligingscertificaten waarmee kon worden ingelogd op de nummerherkenningswebsite van de NOvA in de periode van eind augustus 2011 tot eind januari 2012 niet bruikbaar waren (zie vorige kroniek DD 2011, p. 1077). Maar ook daarna werd het systeem geplaagd door technische problemen. Op 19 januari 2012 bleek dat er een fout was opgetreden bij het doorgeven van de algemene kantoornummers en de faxnummers aan het KLPD door een technische fout bij een ICT-leverancier van de Orde. Het gevolg was dat deze nummers gedurende een half jaar niet beveiligd zijn geweest tegen taps. De Orde heeft alle betrokken partijen (KLPD, OM, ministerie van Veiligheid en Justitie) hierover direct nadat dit gebleken was geïnformeerd en de fout is inmiddels hersteld. De Orde is geschrokken en heeft aangekondigd in ieder geval de frequentie van audits te verhogen. Zo zie je maar weer, vertrouwen is goed maar controle is beter.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

In de vorige rubriek is ook gerapporteerd over een ander afluisterprobleem. Gebleken is dat spreekkamers in penitentiaire inrichtingen waarin advocaten gesprekken voeren met gedetineerde cliënten voorzien zijn van afluisterapparatuur en dat er geen goede regeling is om vanuit een penitentiaire inrichting vertrouwelijk met een advocaat te bellen. Alle in en uitgaande gesprekken worden opgenomen in de PI en het systeem van nummerherkenning van de KLPD werkt daar niet.

Er zijn geen harde bewijzen dat de afluisterapparatuur in de spreekkamers ook wordt aangezet bij advocaat-cliënt gesprekken, maar dat is ook moeilijk te controleren. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft in het najaar van 2011 om tafel gezeten met het ministerie van Veiligheid en Justitie, om ervoor te zorgen dat advocaten altijd een spreekkamer zonder opnameapparatuur toegewezen krijgen, omdat alleen de aanwezigheid daarvan al een “chilling effect” heeft op de vertrouwelijkheid van het gesprek. Ook de telefoonproblemen zijn daarbij aan de orde gesteld. Bij brief van 29 december 2011 is de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het Ministerie van V&J enigszins aan de bezwaren van de NOvA tegemoetgekomen, maar er is geen toezegging gedaan voor ‘afluistervrije’ spreekkamers (Nr. 570078/11/DJI). De DJI heeft toegezegd dat gesprekken tussen advocaten en hun cliënt niet door de DJI zullen worden opgenomen en dat er bij binnenkomst van een advocaat in een inrichting altijd eerst naar gestreefd wordt een kamer beschikbaar te stellen waar geen opnameapparatuur aanwezig is. Ook wordt daartoe zoveel mogelijk rekening gehouden bij het maken van bezoeksafspraken. In kamers waar opnameapparatuur aanwezig is, wordt dat aangegeven met uitleg hoe kan worden vastgesteld dat de apparatuur niet aan staat.

Wat de telefoonregeling betreft heeft DJI toegezegd een systeem van nummerherkenning te koppelen aan de kaarttelefoons voor justitiabelen. Op de lange termijn wordt gewerkt aan een vrijwillig systeem van nummerherkenning waarbij advocaten in de gelegenheid worden gesteld hun nummers aan te leveren via de Orde. Probleempunt is ook hoe de DJI omgaat met verzoeken tot uitlevering van opgenomen gesprekken met gedetineerden vanuit de penitentiaire inrichting omdat daar ook weer geheimhoudersgesprekken tussen kunnen zitten. De DJI heeft de garantie gegeven dat voorafgaand aan een dergelijk verzoek de advocaat-cliënt gesprekken zullen worden vernietigd. De Nederlandse

DE ROOS & PEN

Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) vindt de toezeggingen onvoldoende en is voornemens een kort geding hierover aan te spannen tegen de Staat.

Taru Spronken

Wetgevingsvuur en strategische verdediging

Een ieder wordt geacht de wet te kennen...

Een adagium waarmee niet alleen de doorsnee burger moeite heeft maar inmiddels ook de doorgewinterde jurist. De hoeveelheid wetswijzigingen en -voorstellen die de afgelopen tijd is afgevuurd is immers zo groot, dat als je even met je ogen hebt geknipperd je al een fundamentele wijziging kan hebben gemist. Niet zelden wordt daarbij ook nog gemorreld aan de fundamenten van eeuwenoude heilige huisjes.

Laat ik beginnen met een wetswijziging die nu al in werking is getreden, de wet beperking mogelijkheden taakstraf. Sinds 3 januari 2012 is het op grond van artikel 22b Sr. voor een rechter niet meer mogelijk een taakstraf op te leggen bij misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van zes jaren of meer is gesteld en welk misdrijf een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer ten gevolge heeft gehad. Ook mag geen taakstraf meer worden opgelegd indien een verdachte in de vijf jaar voorafgaand aan de zaak wegens een soortgelijk misdrijf een taakstraf is opgelegd en de veroordeelde deze taakstraf heeft uitgevoerd. Van beide beperkingen kan echter worden afgeweken indien naast de taakstraf een onvoorwaardelijke gevangenisstraf wordt opgelegd.

Het is een wetswijziging die vrijwel geruisloos is ingevoerd maar verstreckende gevolgen heeft. Het betreft ook een wetswijziging die de beoordelingsvrijheid van de rechter behoorlijk inperkt en als gevolg daarvan de weg lijkt te plaveien voor de invoer van minimumstraffen. Want als één schaap over de dam is....

Het verwondert dan ook niet dat de Raad voor de Rechtspraak en de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak zich (met hand en tand) tegen dit voorstel hebben verzet: "Een ernstige aantasting voor de rechterlijke straftoemtingsvrijheid (...) die schadelijk is voor de kwaliteit en de effectiviteit van de strafrechtspleging".

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

Wat daar van zij, feit blijft dat sinds januari jl. de mogelijkheden tot het opleggen van een taakstraf zijn beperkt en advocaten (en rechters) creatief moeten zijn om deze rigide wijziging (daar waar nodig en gewenst) te omzeilen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het (standaard) opleggen van één dag onvoorwaardelijke gevangenisstraf naast een taakstraf omdat in die situatie immers de uitzonderingsbepaling geldt. Met name bij verdachten die in verzekering zijn gesteld kan dit een dankbaar alternatief zijn, zij hebben immers die ene dag al uitgezeten.

Voorts kan het de moeite lonen voor advocaten om indien een taakstraf is opgelegd de zaken zo veel mogelijk te rekken via appelen en cassaties. Indien er namelijk door de verdachte hangende een lopende zaak wordt gerecidiveerd, dan geldt de beperking van artikel 22b niet. De taakstraf is in dat geval namelijk nog niet (geheel) voldaan. Het is een 'trucje' dat indien gewenst in meer zaken kan worden herhaald. Indien vervolgens op een zelf gekozen moment alle rechtsmiddelen worden ingetrokken, kunnen alle openstaande taakstraffen aansluitend worden uitgevoerd. En hoewel wellicht kritiek kan worden geleverd op een dergelijk 'trucje', nopen rigide wetswijzigingen als deze m.i. tot dit soort creatieve strategieën.

Naast de wetswijziging op het gebied van de taakstraf is de wet ook gewijzigd t.a.v. de voorwaardelijke veroordeling. Deze wijziging treedt op 1 april 2012 in werking en ziet onder meer op het vastleggen van legio (nieuwe) bijzondere voorwaarden. Nieuw is ook artikel 14e Sr op basis waarvan het voor de rechtbank mogelijk wordt bijzondere voorwaarden 'uitvoerbaar bij voorraad' te verklaren. Ook kan per 1 april 2012 bij overtreding van de (bijzondere) voorwaarden een veroordeelde worden aangehouden indien het vermoeden bestaat dat de voorwaarden zijn overtreden, waarna de voorwaardelijk opgelegde gevangenisstraf 'voorlopig ten uitvoer wordt gelegd'. Diezelfde wijziging ziet ook op het vastleggen van (nadere) bijzondere voorwaarden v.w.b. de voorwaardelijke invrijheidstelling en voorts is de procedure tot opheffing en schorsing van de voorwaardelijke invrijheidstelling voor de veroordeelde nog verder 'versoerd'.

Een andere wetswijziging die reeds is doorgevoerd (de datum van inwerkingtreding is ten tijde van het opmaken van deze rubriek nog niet bekend) ziet op het opleggen van een gebied- of contactverbod. Ingevoerd wordt het nieuwe artikel 38v Sr dat het mogelijk maakt een gebied- of contactverbod als afzonderlijke maatregel op te leggen, daar waar dat nu vaak als bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijk opgelegde straf gebeurt.

DE ROOS & PEN

Naast dit alles liggen er ook procedurele wetsvoorstellen op de plank. Zo hangt bijvoorbeeld de ‘wet versterking positie rechter-commissaris’ al jaren in de lucht, maar eerst vorig jaar is de wet aangenomen in de eerste kamer. En hoewel aan deze wijziging t.z.t. in deze rubriek hoogstwaarschijnlijk nog aandacht zal worden besteed, valt nu al te concluderen dat het verdwijnen van de mini-instructie en de grotere rol van de rechter-commissaris bij het vooronderzoek tot nieuwe inzichten en strategieën bij de advocatuur zal (moeten) leiden.

Toch is deze procedurele wetswijziging slechts een speldenprik vergeleken bij wat ons nog te wachten staat: de ‘wetswijziging vervolgingsverjaring’ (steeds minder feiten kunnen na aannahme van dit voorstel verjaren, voor de overige wordt de verjaringstermijn verlengd), de ‘wet herziening ten nadele’ (een wijziging die op gespannen voet staat met het ne bis in idem beginsel en de rechtszekerheid van een vrijgesproken voormalig verdachte) en het veelbesproken ‘wetsvoorstel minimumstraffen’.

Dat de strafrechtadvocatuur van het merendeel van de besproken wijzigingen niet blij wordt, mag duidelijk zijn. Het strafrechtklimaat is guur, zeker in het huidige politieke klimaat en dat vertaalt zich in het inperken van zoveel mogelijk rechten van (potentiële) verdachten. Aan de advocatuur de schone taak om up to date te blijven en zo creatief mogelijk om te gaan met de mogelijkheden die de (uitgeklede) wet (nog) biedt.

ZSM-pilot

ZSM. Zo Snel Mogelijk, het is een van de grootste speerpunten van het OM op dit moment. Het betreft een pilot die al geruime tijd in verschillende arrondissementen loopt, maar met de toegenomen mogelijkheden voor het OM om zaken via strafbeschikkingen af te doen alleen maar aan belang wint. Naar ik heb begrepen is binnen politie en justitie ook het streven om deze pilot de komende tijd naar meerdere arrondissementen uit te breiden.

Kortweg komt het project neer op een samenwerking tussen diverse (relevante) partijen (ketenpartners) met als doel een strafzaak zo snel mogelijk (buiten de rechter om) af te doen. In Utrecht is er in dat kader zelfs een heuse ‘warroom’ ingericht alwaar

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

(vertegenwoordigers van) het Openbaar Ministerie, de hulpofficier van justitie, de Reclassering, de Raad voor de Kinderbescherming en Slachtofferhulp Nederland in één ruimte samen werken aan een vlotte afdoening van een zaak.

Doorgaans betekent dit dat een strafzaak nog tijdens de inverzekeringstelling (het liefst nog op de dag van de aanhouding) wordt afgedaan via een transactie of een OM-beschikking. Daarbij komt zo min mogelijk papierwerk kijken. Beslissingen worden over het algemeen genomen naar aanleiding van (mondeling) overleg en de verdachte (of zijn raadsman) wordt zelden een dossier ter beschikking gesteld. Dat kan ook niet, want er bestaat op dat moment vaak nog geen papieren dossier.

Het is een werkwijze die past bij deze tijd. Strafzaken moeten snel en efficiënt worden afgedaan en zo min mogelijk kosten. 'Sneller bijsturen leidt tot een beter kwaliteitsproduct', aldus officier van justitie en ZSM projectleider Machiel Vink in een eerdere publicatie aangaande het ZSM-project.

De vraag is echter of Vink gelijk heeft. Vooropgesteld, er is vrijwel geen argument te verzinnen dat pleit tegen een snelle afdoening van een strafzaak. Waarom zou immers een zaak maanden tot jaren moeten duren als ook binnen een dag een zorgvuldige beslissing kan worden genomen? Het probleem met het project zit hem dan ook niet zo zeer in de S van 'snel', als wel in de M van 'mogelijk'. Want over de vraag hoe snel het 'mogelijk' is om een strafzaak af te doen, zonder dat daarbij bijvoorbeeld verdedigingsbelangen in de knel komen, kan uren worden gediscussieerd.

Niet verwonderlijk komen de meeste kritische noten dan ook uit de richting van de advocatuur. Verdachten zouden door de snelheid onder druk worden gezet om akkoord te gaan met een transactie of beschikking en advocaten worden (al dan niet bewust) bij de beslissing buiten de deur gehouden. In sommige arrondissementen hanteert men zelfs het 'boter bij de vis' principe en wordt een verdachte pas vrijgelaten eerst nadat hij de boete met een mobiel pinapparaat in zijn cel heeft voldaan. Het resultaat: voor een verdachte is er geen weg meer terug.

Dat het niet alleen maar kommer en kwel is bewijst overigens het arrondissement Utrecht alwaar verdachten doorgaans eerst in vrijheid worden gesteld alvorens met hen wordt gesproken over een (alternatieve) afdoening. Dit juist om eventuele 'schikkingsdruk' te voorkomen.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

Voor de advocatuur ligt hier een onontgonnen gebied. Daarbij is de kernvraag wat precies onze rol is binnen het ZSM kader. Een vraag die zich niet eenvoudig laat beantwoorden. Zo valt er aan de ene kant veel te zeggen voor een actieve rol vanaf het eerste ‘Salduz-gesprek’ waarbij de advocaat invloed kan uitoefenen op de uiteindelijke wijze van afdoening. De advocaat zou alsdan ook aan de ‘afdoeningstafel’ moeten zitten en misschien zelfs een plek moeten krijgen in de ‘warroom’. De vraag is echter hoe effectief een dergelijke plek is indien een advocaat bij zijn advisering moet afgaan op mededelingen van instanties, zonder dat een papieren dossier ter beschikking wordt gesteld. Doorgaans is immers het vertrouwen van de advocatuur in mondelinge mededelingen van politie en justitie (terecht) niet heel groot.

Een alternatief zou een reactief model zijn waarbij de advocatuur, afgezien van een ‘Salduz-gesprek’ (indien een verdachte hier geen afstand van doet), in beginsel geen rol speelt bij de afdoening, maar de verdachte slechts naderhand kan adviseren over de overeengekomen schikking en het eventueel instellen van verzet. Constitutief vereiste voor een dergelijk reactief model is evenwel dat het ‘boter bij de vis’ principe van tafel zou moeten en verdachten altijd nog een soort bedenktijd wordt gegund vergelijkbaar met de consumentenbescherming die geldt bij aankopen via colporteurs.

Het zijn fundamentele vragen waar de advocatuur voor staat. Vragen overigens die naar ik heb begrepen ook serieus worden genomen (en onderzocht) door de Orde van Advocaten. Wat men er vooralsnog ook van denkt, met snelheid is op zichzelf niks mis zo lang daarmee redelijke belangen van verdachten op zorgvuldige wijze blijven gewaarborgd. Om die reden zou ik het project dan ook graag omdopen tot het ZSM-ZLN project. Zo Snel als Mogelijk, maar vooral ook Zo Lang als Nodig.

Niels van der Laan

Wrakingsperikelen

Wraking is in de afgelopen jaren een geliefkoosd wapen van de verdediging in strafzaken geworden. Zo is het aantal wrakingsverzoeken tussen 2005 en 2009 met ruim 80 procent toegenomen. Een groot deel daarvan wordt afgewezen. De wetgever heeft in de

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl

DE ROOS & PEN

summiere regeling vervat in de artt. 512 t/m 519 Sv de wraking en verschoning van rechters geregeld. De thans vigerende regeling bevat een aantal onduidelijkheden die voor de raadsman van belang zijn te onderkennen.

Eén van die onduidelijkheden betreft de vraag of de rechter ter terechtzitting na het wrakingsverzoek nog handelingen mag verrichten en zo ja welke zoal. Het bij Wet van 16 december 1993 Stb. 1993, 650 vervallen art. 520 Sv hield in dat de rechter die

gewraakt wordt in de zaak is uitgesloten van alle bemoeiingen die uitstel gedogen of door andere rechters kunnen worden verricht, in afwachting van de beslissing op het

wrakingsverzoek. Wat ook zij van deze vervallenverklaring, thans hebben we te maken met art. 513 vijfde lid Sv waarin is bepaald dat de terechtzitting wordt geschorst als het onderzoek om wraking ter terechtzitting wordt gedaan. In de betrokken zaak had de raadsman, die het hof had gewraakt, meegedeeld geen bezwaar te hebben dat het lopende onderzoek ter terechtzitting voor wat de getuigen en het opmaken van het proces-verbaal van meened betreft, kon worden afgerond. In zijn conclusie voorafgaand aan dit arrest betoogde A.G. Machielse dat het onderzoek naar het vermoeden van meened op een onevenredige manier zou worden bemoeilijkt, als de gewraakte rechter dat meenedonderzoek ter terechtzitting niet zou mogen afmaken. De in het cassatiemiddel verdedigde opvatting dat het Hof geen proces-verbaal van meened meer mocht opmaken zou volgens A.G. Machielse ertoe kunnen leiden dat een vervolging voor meened in de kiem wordt gesmoord wanneer een advocaat de rechters wraakt, die gebruik maken van een discretionaire bevoegdheid. Deze consequentie is in zijn ogen zo ongerijmd dat zij naar zijn oordeel niet aanvaardbaar is. In HR 10 januari 2012, LJN: BR1143

bleek dat de coöperatieve houding van de raadsman voldoende was om de cassatieklacht daarop te laten afstuiten. Maar in een rechtsoverweging ten overvloede besliste de Hoge Raad verder nog dat een redelijke wetsuitleg van dit wettelijk voorschrift meebrengt dat zulks in een geval als het onderhavige waarin het Hof is gewraakt direct na de mededeling dat het Hof het opportuun achtte dat een “proces-verbaal verdenking meened” werd opgemaakt, niet in de weg staat aan het opstellen van bedoeld proces-verbaal. Deze uitspraak lijkt erop te duiden dat dus het moment van wraking belangrijk is. Aldus wordt

DE ROOS & PEN

voorkomen dat de raadsman een oneigenlijk gebruik maakt van zijn bevoegdheid om de rechter te wraken, indien die rechter een verzoek van het openbaar ministerie tot het opmaken van een proces-verbaal van meinede honoreert. Het arrest leert dat de raadsman een onderzoek naar het vermoeden van meinede slechts in de kiem kan smoren, althans tijdelijk, om de terminologie van AG Machielse te gebruiken, indien hij gemotiveerd bezwaar maakt tegen het opmaken van het proces-verbaal van meinede en dat bezwaar hout snijdt of een pleitbaar standpunt behelst. In het voorkomend geval resteert dan een toetsing in cassatie van de motivering van de beslissing op dát bezwaar.

**CRIMINAL
DEFENCE
LAWYERS**

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam

T +31 (0)20 627 5411
F +31 (0)20 622 6577

E info@deroosenpen.nl
I www.deroosenpen.nl